

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilo „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

List izhaja 10. in 25. vsakega meseca.
Za posamezne člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 4.—, za člane onih zadrug, ki so v „Zvezi“ in ako so uvedle obvezno naročbo lista za vse člane, pa celoletno K 2.—. Sicer stane list celoletno K 5.—, polletno K 2'60, četrtletno K 1'30 in posamezna številka 25 vinarjev.

Cena inseratom: 1/48 strani K 1'50, pri večkratnih objavah popust.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključuje.

Štev. 10.

V Ljubljani, 30. oktobra 1915.

Leto II.

Zvezne objave.

Deželna zveza gostilničarskih zadrug je prejela sledeči dopis:

Štev. 26.227.

C. kr. deželna vlada.

V Ljubljani, 13. oktobra 1915.

Vsem c. kr. okr. glavarstvom na Kranjskem in mestnemu magistratu.

Kljub mnogokratnim navodilom se še vedno ni posrečilo povsod urediti, da bi se poraba moka in kruha omejila na določeno množino in da bi se v za to določenih občinah oddajala kruh in moka le proti krušnim izkaznicam. Ta nedostatek se dogaja po največ v gostilnah in krčmah.

Da se izpolnjujejo tozadevne določbe je tem važnejše, ker bo letošnja žetev, kakor vse kaže, za celo tretjino manjša nego lanska. Ako bi torej oblastva ne postopala z brezobzirno strogostjo, da se drži občinstvo določenih mej, bi vsled zanikarnosti oblastev, ki bi trpela ta nedostatek, lahko nastal kritičen položaj pri preskrbi moka od prihodnje žetve dalje.

Prometu in porabi mlevskih izdelkov je treba posvečati največjo pozornost ter je treba najodločnejše nastopati proti onim, ki bi vnemar puščali določila oblastev, da se zabrani vsaka nepotrebna poraba.

V prvi vrsti je treba neprestanega in strogega nadzorstva nad vsemi obrati, ki se obrtoma pečajo z oddajo moka in kruha tretjim osebam. V ta namen je treba najprvo, da se strogo izvršujeta predpisa § 8 ministrske odredbe z dne 26. marca 1915 drž. z. št. 75 in § 14 tukajšnjega ukaza z dne 12. aprila 1915, dež. z. št. 8.

Z vso strogostjo je gledati na to, da se v preje navedenih določbah predpisane knjige beležnice redno vodijo v vseh v poštev prihajajočih obratih. S pogostim vpogledom v te knjige, kakor tudi s pregledovanji poslovnih prostorov in skladišč se bode doseglo, da se bodo predpisi

o porabi žita in mlevskih izdelkov najnatanejšje izpolnovali.

Nerednosti in zlorabe se morajo brezobzirno in najstrožje ožigosati.

V občinah, kjer so uvedene krušne karte, se mora z vsemi sredstvi delovati na to, da se bosta kruh in moka brezizjemno oddajala le proti krušnim kartam.

Z vso brezobzirnostjo je treba nastopiti proti še vedno opažajoči se razvadi, da se daje v gostilnah in krčmah gostom kruh brez krušnih izkaznic, ker ta razvada onemogočuje vsako nadzorstvo o uporabi določene množine. Obrtnike, osebno gostilničarje in kavarnarje, ki bi se ne ravnali po dotičnih določbah ter dajali moka oziroma kruh brez krušnih kart in ne bi odstrigli dotičnih odrezkov, naj se najstrožje kaznuje. Ako bi se prestopki ponavljali, se jim naj vzame pravico obrtovanja.

Ako se nalože denarne kazni, se morajo iste tako odmeriti, da bodo kaznovane tudi v resnici občutno zadele.

Da se bodo gori omenjeni predpisi tembolj gotovo izpolnjevali in preprečilo njih vnemarpuščanje, se ukrene posebna odredba, ki se bo razglasila v deželnem zakoniku in v uradnem delu »Laibacher Zeitung«, ki bo določala, da mora biti v vseh poslovnih prostorih pekov, trgovcev, mokaev, gostilničarjev in kavarnarjev v občinah, kjer so krušne karte, nabiti vidni in lahko čitljivi napisi, da se v izogib kazni sme moka, kruh oddajati le proti krušnim kartam. Izvrševanje tega predpisa se mora najstrožje nadzorovati.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz I. n.

K temu ukazu je izdal mestni magistrat ljubljanski z razpisom, dne 16. oktobra 1915 št. 16.650 naročilo, da je zlasti člane gostilničarske zadruge obvestiti o tem ukazu. Posebno se opozarja, da bode mestni magistrat dal vršiti najstrožjo revizijo po organih c. kr. policijskega ravnateljstva in pa tudi po svojih lastnih od-

poslancih. Vsak prestopnik bode kaznovan z najstrožjimi kaznimi; prva kazen bode 50 kron, druga 100 kron, v tretjič se bode pa odvzela prizadetemu obrtniku pravica. Na to izmero osebno opozarjamo vse člane.

Revizijo bodo vršili magistratni organi ne samo v obrtvališčih posameznikov, marveč se bode ista vršila že pri oddaji moka pri mestni aprovizaciji in sicer na sledeči način.

Vsak obrtnik brez izjeme in brez razločka, tedaj vsak mokaev, branjevec, trgovec itd., bode moral odslej, kadar pride po moka v mestno aprovizacijo, prinesiti seboj ne samo odrezke krušnih kart prejšnjega tedna, oziroma tozadevno potrdilo, ampak tudi predpisano knjigo - beležnico. Le - to knjigo mora dotični uradnik pregledati, če je v redu, to potrditi v knjigi in šele potem, če se vse vjema, smel bode obrtnik dobiti moka.

Kdor ne bi izpolnil teh obeh pogojev, ali če bi se pri pregledovanju knjige - beležnice postavki ne vjemali, n. pr. bodisi, da se je v lastnem obratu podelalo preveč, ne samo postavno določena količina posamezniku, bodisi da izdaja mlevskih izdelkov ni popolnoma krita s krušnimi kartami ali da je kaka druga napaka v knjigi, ne bode dobil nobene moka toliko časa, da so vsi nedostatki odpravljeni.

Dodelitev žita, moka in krmil. Dostikrat se dogaja, da vlagajo občine, kakor tudi posamezni interesenti v zadevi dodelitve moka, žita ali krmil prošnje na c. kr. trgovinsko ministrstvo. To postopanje pa nikakor ni pravilno in se vsi interesenti v njihovo lastno korist opozarjajo:

1.) da pristojno vrhovno nadzorstvo glede porazdelitve žita in moka po vojnem žitnem prometu zavodu c. kr. ministrstvu za notranje zadeve;

2.) glede porazdelitve krmil po centrali za krmila pa c. kr. poljedelskemu ministrstvu. Morebitne direktne vloge naj se

torej naslove na ti gori imenovani ministri, nikdar pa ne na c. kr. trgovsko ministristvo.

Kranjskim industrijalcem, obrtnikom in trgovcem!

Brezprimerni uspeh zadnjega nemškega vojnega posojila ne sme vzbujati le občudovanja. Vsakemu avstrijskemu domoljubi bodi marveč mogočna vzpodbuda, da se z vso pripravljenostjo in čim izdatnejše udeležijo podpisovanja našega lastnega tretjega vojnega posojila. Za krepko nadaljevanje in za zmagovito dokončanje vsiljene vojske je odločilnega pomena, da damo sedaj naši državi v obilju na razpolago denarna sredstva, potrebna za vojskovanje. V ta namen, da se izkoristijo veliki uspehi, katere so naše vrle armade s svojo brezprimerno hrabrostjo že dosegle, ter v to svrhu, da dobojujemo vojsko srečno in dosežemo trajen, neoviran gospodarski razvoj omogočujoč mir, je treba v sedanjem usodopolnem času napeti naše gospodarske sile vsestransko. Živahno udeleževanje podpisovanja tretjega vojnega posojila naj izpriča zmagovitim našim armadam našo zahvalo za njih sijajne čine. Sveta patrijotična dolžnost je, da vsakdo po svojih najboljših močeh pripomore do impozantnega uspeha tretjega vojnega posojila, ki naj nadkrili krasne rezultate predidocih dveh posojil.

Preizkušen patriotizem in neomajna lojalnost narekata zlasti gospodarskim krogom v naši deželi krepko sodelovanje ob podpisovanju tretjega vojnega posojila. Ljubljani domovini treba v vihnem času dati na razpolago drage volje denarna sredstva, katera so potrebna za srečno dovršitev orjaške borbe. Sedanje vojno posojilo naj ima tak uspeh, da dobi država za kar možno dolgo dobo potrebna denarna sredstva. Podpisovalni pogoji so jako ugodni in omogočajo tudi gospodarsko šibkejšim udeležbo. Vojno posojilo nudi po svojih ugodnih pogojih izvrstno in dobičkanosno denarno naložbo.

Sedaj, ko država po sijajnih uspehih na bojnem polju vabi na podpisovanje tretjega vojnega posojila, se hočemo odzvati vabilu z vso svojo gospodarsko močjo ter po svojih najboljših močeh pripomoči

do tega, da bo naša staroslavna monarhija po sijajnem uspehu tretjega vojnega posojila tudi finančno kolikor moč enakovredna vrstnica naše mogočne zaveznice.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko se obrača zlasti do industrijalcev, trgovcev in obrtnikov v deželi Kranjski ter jih nujno poziva in vabi, da se kar najčistnejše in najizdatnejše udeležijo tretjega vojnega posojila. Trgovska in obrtniška zbornica je trdno prepričana, da store naši domači produktivni krogi svojo patrijotično dolžnost v polni meri sedaj, ko gre izpričati neoslabljeno denarno moč naše monarhije.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko:

Ivan Knez. Dr. Fran Windischer.

Članom zveze naznanjamo sledeči dopis c. kr. okr. glavarstva okolica Ljubljana:

»Vsem c. kr. orožniškim postajnim poveljništvom!

Glasom naznanila c. in kr. etapnega poveljstva 5. armade se je v gostilnah in krčmah osobito v Ljubljani pojavilo oderuško navijanje cen.

Glasom ukaza c. kr. deželne vlade z dne 15. septembra 1915 šte. 24.192 je strogo gledati na to, da so po vseh gostilnah razvidne cene in da se primerno nadzorstvo vrši tudi v tem oziru, da se ne prodajajo neprimerno majhne porcije s čimer se zakrivi istotako navijanje cen. S tem nadziranjem je takoj pričeiti ter poročati v kolikih krčmah in gostilnah se je nadzorovalo in kaj se je pri tem opazilo.

C. kr. okr. glavarstvo v Ljubljani, 27. septembra 1915.

Cron m. p.

Št. 16421.

OKROŽNICA.

V smislu razpisa c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 11. oktobra 1915, šte. 26.962, daje mestni magistrat nastopno na znanje:

C. kr. centralna vlada razpisala je subskripcijo na III. vojno posojilo.

Posojilo je davka prosto, se obrestuje s 5 1/2% in je vračljivo v polnem nominalnem znesku dne 1. oktobra 1930. Obligacije se glase na imetnika in so izdane v

kosih po 100 K, 200 K, 1000 K, 2000 K in 10.000 K. Subskripcija se vrši od dne 7. oktobra do 6. novembra 1915.

Z nakupom tega posojila dana je torej priložnost, zagotoviti si izdatne gospodarske udobnosti, to pa glede na visoko obrestovanje, na nizek subskripcijski kurz 93 K 60 v prištevisi 5 1/2% obresti od 1. oktobra 1915 do dneva plačila. Nadalje ostane denar v tuzemstvu in je dana največja varnost zlasti z ozirom na ugodni vojaški položaj.

Podpisani mestni magistrat Vas torej vabi, da se s svojim premoženjem po možnosti te subskripcije udeležite ter tako pomagajte po svojih močeh pri tem eminentno patrijotičnem delovanju.

Zveza gostilničarskih zadrug pozivlje vse svoje članice o vsebini te okrožnice in dotičnike na to opozori, da se kolikor mogoče tudi zasebno pri subskripciji vojnega posojila udeležijo.

Do 10. novembra 1915 je zanesljivo poročati o udeležbi subskripcije in s katerim zneskom. Obenem naj se tudi dostavi, če in s katerim zneskom so se morda posamezni člani podpisovanja udeležili.

Čemu je tega treba?

II.

Ako tudi bi ne bilo izvedljivo splošno zvišanje cen, čakajo društvo še druge, ne manj važne naloge, o katerih hočemo v nastopnem razpravljati.

V prvem delu tega članka smo obravnavali razsipanje s prenizkimi cenami. Še bolj škodljivo nego ta napaka, oškoduje ugled gostilničarstva gotovo nepošteno postopanje. Brez milosti je treba osobito izkoreniniti potvarjanje živil v katerikoli si bodi obliki, toda ne samo radi tega, ker posledice takega postopanja povzročajo poostrenje nadzorstva ter so jako neprilичne in za poštenega gostilničarja popolno nepotrebne, ampak v prvi vrsti tudi radi tega, ker tak tovariš škoduje dobremu imenu celega stanu. Istotako je v korist stanu, da se preprečuje »drenje« gostov.

To velja tudi o vsem nepoštenem poslovanju vsake vrste osobito o »nepo-

pomeni? Tako koraka, kakor bi bil koga pogoltnil.«

Mati mu je hitela na dvorišče naproti, pa je hitro pritekla nazaj ter vpila, kakor bi gorelo: »Oče, oče, Jurče je poddesetnik! Poglej! Jaz sem ti vedno pravila, da je priden dečko!«

Boštjan je odložil pipo: »Torej Jurče je poddesetnik! Torej vendar — hm, hm!« V tem pa je prikorakal Jurče čez prag s takim obrazom, da se je bralo iz njega: »Torej, oče, sedaj sem pa le! Sedaj si lahko ponosen na svojega fanta!«

In stari Boštjan je bil tudi res ponosen. Ginjeno je prožil obe roki svojemu Jurčku, ter blaženstveno zrl na zvezdi. Nato je hitro prinesel vina, posadil sina poleg sebe na klop in rekel: »No, sedaj pa povej, kako je šlo.« Še vedno se ni mogel otresti začudenja nad tem izrednim dogodkom.

»Veste, oče, to je prav »špasna« prigodba,« pravi Jurče in prime za kozarec ter napije:

LISTEK.

Kako je Boštjanov Jurček postal poddesetnik?

Že tretje leto je služil Jurče pri vojakih pa še ni bil »nič« in to v največjo jezo svojega očeta, bogatega Boštjana, ki jo je pri vojakihi priril celo do četovodje in ki je tako rad pripovedoval od svojega vojaškega službovanja. Kedar je prišel Jurček na dopust, je njegov oče najprvo pogledal na ovratnik, če se je že prikazala na njem kaka zvezda, toda ovratnik je ostal »trdovratno gol«. Seveda se je vsua vselej iz očetovih ust huda nevihta: »Kakšen tepec pa si, da »nikamor ne prideš«. Poglej, Mihel, Kočarjev sin, ki je s teboj vred vstopil, je že desetnik. In Ti, bogatega gruntarja sin, pa še nisi nič! Ali imaš toliko kazni?

»Niti ene ne,« je boječe odvrnil Jurče. »Nikdar ne izostanem čez mirozov, puško

in obleko imam v najlepšem redu, sreče pa nimam.«

Mati se je hitro potegnila zanj, češ, saj veš, da je priden!

»Nobenega poguma nima!« je zabavljajal oče dalje in še bolj togotno ter pristavil: »Jurče, glej da postaneš do prihodnjega dopusta desetnik, drugače gorje Ti!«

Ves potrpt se je vrnil Jurče v vojašnico. Pravzaprav je oče trdil resnico: dobri Jurček res ni imel nobenega poguma, ni se hotel siliti v ospredje, torej ga niso opazili; drugače pa je bil vzor točnosti, snažnosti in pokorščine, neumen pa tudi ni bil tako zelo.

Ko pa je prišel zadnjikrat na dopust domu, se je njegov obraz svetil kot solnce, korakal je tako veličanstveno skozi vas, da so dekleta stezala svoje glavice daleč skozi okna za njim; ozdravljajal je tako ponosno, kakor bi bil general. Boštjan je ravno stal pri oknu in zagledal svojega sina, ki je stopal ponosno kot pav. »No, no«, si misli sam pri sebi, »kaj naj to

štene reklamirane vsake vrste. Pri nepoštenem tekmovanju, potvorbah živih, kaznivih prestopkih postavnih določb je za oblastveno postopanje potreben predlog za kaznovanje, ali pa se mora oblast vsaj opozoriti na kaznivo postopanje. Posameznik se navadno ne bo lotil tega, deloma ker noče »igrati špicelja« deloma radi sitnosti, ki so združene z ovadbo.

Ako pa društvo vzame tako zadevo v roke, odpade vsaka osebnost, sitnosti se poenostavijo. Še lažje pa to stori kako mešano društvo za trgovino in obrt, kateremu je treba kazati še manj obzirnosti.

Poudarjamo pa posebno, naj se izogiba pri tem vsake osebne sovražnosti, samo da bi se neljubega stanovskega tovariša spravilo v kazen; postopa naj se le tedaj, ako to zahtevajo koristi celega stanu. Sramotno je dolžiti tovariša prestopka postavnega predpisa, ki ga dotični smatra sam kot nepravlega in krivičnega in ga radi tega sam prestopi. Nasprotno je treba napram nepotrebnim, gostilničarstvu kvarnim predpisom potom društva nastopiti pri pristojnem oblastvu. Glasu posameznika bi oblastva ne slišala, pač pa bi vpoštevala glas strokovnega društva. Četudi društvo vselej popolnoma ne prodre s svojimi nazori, vendar se vselej vsaj nekoliko ublaži stroge predpise. Že v tem leži velika korist stanovskih združenj. Poleg obratnih predpisov najraznejših vrst so tudi tlačne neposredne in posredne davščine gostilničarstva, proti katerim se je treba pogosto braniti. Kolikor manj se kak stan brani, temvečja bremena se mu nalagajo.

Daljnje polje, na katerem lahko gostilničarsko društvo deluje, je boj proti gotovim grdim razvadam gostov, posebno proti zahtevi prednostnih cen od ljudi vseh vrst, ki zahtevajo iste, če le kakemu majhnemu društvu pripadajo. Treba je imeti v takih slučajih malo bolj trd vrat! Obširno polje delovanja imajo gostilničarska društva v zadevi napitnine, kreditiranja, vprašanja o osebnosti, strokovna in trgovska naobrazba, izveščanje in izobrazba vajencev, skrbstvo za nastavlence in mnogo, mnogo drugih takih stvari bi bilo vredno, da jih vzame v roko dobro skovano sta-

novsko združenje. Ako se ozremo naokoli, kaj vse so že vstvarile in še vstvarjajo delavna in dalekovidna stanovska združenja; vzemimo si za vzgled trdno soodelovanje delavstva. Gostilničarstvo, kakor tudi cel obrtni srednji stan je v nevarnosti, da bode od zgoraj in od spodaj, od desne in leve stisnjen, ako ne bo sam nase mislil. Trdno naj se skupaj zvari, da se bo mogel boriti proti notranjim in zunanjim sovražnikom. Ne sme se pozabiti na to, da si pribori tako veljavo, da ga bodo poslušali v postavodajalnih korporacijah, kar so si drugi stanovi že davno priborili! Dalekovidnega pogleda je treba gostilničarjem, ki so deloma dovolj dolgo spali, ali pa so samo zabavljali, nikdar pa ne delali v svoj prosep.

Vsakdo, ki hoče izboljšanja lastnega obrta in celega stanu, naj bo brezpogojno član stanovskega društva. Ako pa takega v dotičnem okraju še ni, naj premaga strah pred »zlobno konkurenco« ter naj stopi na plan in zatrobi k združenju. Če pa že ne bi imel nihče toliko malce poguma, se bo pa gotovo našel kdo kakega drugega poklica, ki bo prvo zborovanje sklical! Kakor hitro pa je društvo oživelo, naj vsakdo pridno zagradi za delo in naj ga ne zvrča le na druge. S tem, da se plača samo društveni prispevek, še ni vse opravljeno. Treba je pridno posecati zborovanja, staviti predloge, ne se izogibati dela in ne skopariti z društvenimi prispevki. Kaj vse so ustvarile organizacije delavstva v tem oziru. Treba je železne discipline in ne zahrbtnega napadanja; treba je nasprotno držati se vestno storjenih sklepov. Seveda se ne sme zahtevati takoj čudežev, kajti vse zraste samo iz sebe, uspehi se morajo izvojevati.

Eno najvažnejših nalog za izboljšanje razmer kakega stanu izpolnjuje strokovno glasilo, strokovni časnik. Veliko truda in žrtev zahteva izdajanje strokovnega glasila. Kljub temu pa se prav mnogo tovarišev niti ne zmeni za isto ter namesto, da bi ga vsestransko podpirali, pa le zabavljajo. Strokovno glasilo hodi evangelij vsakega posameznika. Treba ga je podpirati tako gmotno, kakor tudi dejansko na ta način, da se mu pošiljajo spisi in poročila, ker le tedaj

bode moglo vsestransko ustrezati. Nihče naj se ne izgovarja, da ni več dopisovanju, kajti potrebno obliko boče oskrbelo že uredništvo. Vsaka, navidezno še tako neznatna vest, naj se sporoči uredništvu, kajti s časom se vse prabi. Vedno nam bodi geslo:

»Vsi za enega, eden za vse!«

— r.

Varčevanje z zalogami moke.

Praktični migljaji.

Med najvažnejše gospodarske naloge v času vojne spada, da se kolikor moči varčuje z zalogami moke.

Zaloge, ki so na razpolaganje, bodo le tedaj zadostovale naši potrebi do prihodnje žetve, ako se kolikor moči omeji porabljanje moke.

To se lahko doseže:

1. ako se namesto doslej nemešano porabljane pšenične ali ržene moke porabljajo zmesi teh mok z drugimi mokami.

V gospodarstvu naj se ne porablja več nemešana pšenična ali ržena moka! Do polovice naj se primešajo nadomestne moke. Mešane moke se dajo porabljati skoro ravno tako kakor nemešane in brez vsake izpremembe običajnih kuharskih receptov. Vendar se ne priporoča delati testa za povitice (gibanice) zaradi manj ugodne kakovosti lepiva zmesne moke.

2. Ako se porabljajo za pripravljanje jedi namesto kakor doslej pšenična in ržena moka le še druge moke, kakor na primer koruzna moka, ječmenova moka, krompirjeva moka i. t. d.

Ječmenova moka je nemešana prav dobra za narejanje takozvanega »prežganja«, za »podmetanje« in za »paniranje«; nobena druga moka naj se v bodoče ne porablja za to. Pa tudi cela vrsta samostojnih jedi se lahko brez primesi pšenične ali ržene moke pripravlja iz te moke — ki ima največ beljakovine in je najredilnejša med vsemi —, na primer žganci, kuminova juha, testo za kapanje in pražene žgance, močnati ponvičnik in

»Na zdravje!« — Potem začne pripovedovati: »Pred nekaj časom smo dobili novega računskega narednika, prav hudega. Pa samo v službi je tako hud, doma v njegovem stanovanju pa poveljuje gospa narednik, tam pa je čisto brez besede. Če gre ven, ne sme več zapraviti, kolikor mu ona dovoli; pravzaprav ima pa največkrat »domači zapor«. Če ni ravno primoran, najrajše niti domov ne gre, tak strah ima pred njo.

Pred nekaj tedni je bilo zopet zaukazano snaženje obleke v skladišču in narednik je tudi mene določil za to delo; seveda je bil tudi on navzoč in nas je nadzoroval, kako snažimo hlače, bluže, plašče ter jih zopet lepo nazaj zložimo. To smo delali par ur. Kar reče proti meni: »Vi Jurče, pojdite doli k moji ženi! Tam boste nekaj dobili.«

Gledal sem ga neverjetno, kajti kaj naj bi jaz dobil od gospe narednik, sem si mislil. Nato je rekel drugič: »No, no, le pojdite.«

Pa sem šel ter ji rekel: »Gospod narednik so rekli, da jaz nekaj dobim od Vas! —?«

Gospa mi je res dala lepo v papir zavito klobaso in vrhutega še velik kos z maslom namazanega kruha. Potem je še segla v žep in rekla: »Tako, tu je še desetica za pivo. Nikari jo ne izgubite!« In še predno sem se mogel zahvaliti, mi je že zaloputnila duri pred nosom. Jaz le ne razumem gospoda narednika, da s tako dobro gospo ne more boljše izhajati! S tako gospo, ki da južino celo podložniku svojega moža, dasi jo isti prav nič ne briga! Zares, ljubeznjiva gospa! . . . Ves vesel sem jo mahnil naravnost v kantino ter tam »nobel« jedel in pil. Nato sem jo hitro cdkuril v skladišče in se hotel gospodu naredniku lepo zahvaliti, pa me ni pustil niti govoriti; ampak je strahovito zakričal: »Kje pa ste bili toliko časa in kje je moja južina?«

Tako sem se vstrašil, da bi bil kmalu okoli padel ter sem ječlal: Ka - ka -

kakšna južina, gospod na - na - narednik?«

»Ali niste bili pri moji stari, Vi brna?«

»Da, da, bil sem pri Vaši stari — hotel sem reči, pri Vaši brni — prosim ponižno odpustčanja, pri V - v - vaši gospe —.«

»Torej! Ali Vam ni dala zame južine?«

Tristo medvedov! Južina je bila torej za gospoda narednika, ne pa za mene!

Saj je gospod narednik vendar rekel, da bom tam nekaj dobil. Da bo to zanj, tega mi ni rekel. Mislil sem, da je treščilo v mene, najrajše bi se bil pogreznil v zemljo.

» . . . Tristo vragov, govorite vendar, je dalje rohnel gospod narednik. »Ali je moja južina mačka požrla?«

»M - m - m - mačka jo ni požrla; j - j - jaz sem — sem mislil — jaz sem pivo s - s - s - sam popil in klo - klo - klobaso sam pojedel in k - k - kruh tudi.« Hvala Bogu, vendar sem spravil iz sebe. Ampak sedaj se je vsulo. Rajše ne povem,

druge. Kuhano testo iz ječmenove moke se mora dalje časa kuhati nego testo iz pšenične moke. Ako se porabljaajo nadomestne moke za droženo testo, se more pričakovati ugoden uspeh le, ako testo počasi vzhaja.

Koruzni moki in koruznemu zdrobu se doslej, kljub njunemu dobremu okusu in njune velike redilne vrednosti, vobče še ni posvečala tista pozornost, ki jo zaslužujeta. Izvrstno pripravna sta za paniranje, za napravlanje polente, prilog k mesnatim jedem z omakami, nadalje za pripravlanje ne sladkih močnatih jedi, kakor tudi za sladke jedi. Ako se hoče zakriti okus po koruzi, zadošča, če se primeša nekaj kapljic ruma. Drožene jedi iz koruzne moke potrebujejo dalje časa za vzhajanje nego jedi iz pšenične moke.

Rižev zdrob je prav dobro nadomestilo za pšenični zdrob, posebno za finiješe sladke in močnate jedi ter za fino biskvitovo testo in pogače, ki se zrahljajo s snegom ali s praškom za peko. Za droženo testo je poraben le zmešan s pšenično ali rženo moko.

Z zalogami moke se nadalje varčuje: 3. ako se prinašajo na mizo bolj pogosto nego doslej jedi, za katere sploh ni treba moke ali vsaj le prav malo.

Med te jedi spadajo zelenjavne juhe po švicarskem načinu (brez prežganja), ki se v vojnih časih tembolj priporočajo, ker se naj omeji porabljanje govedine, kolikor se dá, mlečne juhe, vse krompirjeve jedi in jedila iz krompirjevega testa, večina

kaj vse mi je rekel. Mislil sem, da je prišel sodni dan.

Čez eno uro je cel bataljon vedel o tem. Vse se je smejalo. Samo gospod nadrednik je divjal naprej kot tiger.

Drugi dan smo imeli vežbanje. Med odmorom so stali skupaj častniki in naš gospod stotnik jim je nekaj pripovedoval. Moralo je biti nekaj posebno smešnega, ker so se vsi tako smejali, najbolj pa gospod major.

Kar naenkrat pokliče gospod stotnik: »Jurče!«

»Tu!« zakličem in takoj sem pred gospodom stotnikom. »Zapoveste!«

Gospod major me nekaj časa gleda od nog do glave, potem pa reče: »Koliko časa že služi.«

»Zadnje leto, gospod major.«

»Čeden dečko. Strumen. Napravi dober vtis. Ali je reden?«

»Da, gospod major.«

»Še nobene kazni?«

»Prav nobene, gospod major.«

»In kakšen je vobče? Uporaben?«

»Prav vrl, točen in zanesljiv, gospod major.«

»Tako. Torej dober vojak. In zakaj še ni poddesetnik?«

Sedaj pa je bil gospod stotnik skoro malo v zadregi; gospod major pa mi je z dobrohotnim obrazom velel: »Odstopiti!«

Čez dva dni pa je stalo v dnevnem povelju, da sem poddesetnik!«

Jurče je dvignil kozarec: »Na zdravje!«

»Hm« — je zamomljal stari Boštjan, »je že mogoče, da si s to neumnostjo opozoril gospoda majorja nase in da si mu potem dopadel.«

zelenjav, vse rižnate jedi, riževe juhe, parjen riž, riž z gobami, rižot, rižovo meso, nadalje rižev narasek, jabolčni riž, mrzel riž in mnogo drugih jedi iz riževega zdroba.

Zelo se priporoča pripravlanje silno redilnih juh, kaš, mlečnih jedi, naraskov in parjenih pogač (pudingov) iz ovsenih kosmov, ovsene kaše in ječmenčka, tudi iz prosene in ajdove moke.

Tudi fina kuhinja naj prinaša na mizo poglavitno le take sladke jedi, za katere sploh ni treba moke ali le malo moke, kakor na primer sladke jedi iz beljakove mase, biskvita, sirove, škokoladne, mandeljve, orehove, lešnikove in kostanjeve mase. Kolikor zaloge, se lahko privzemajo tudi fabriško narejene močnate jedi za juho, makaronovi svalki i. dr., da se zadosti potrebi.

Končno se varčuje z zalogami moke:

4. ako se, kolikor mogoče, varčno ravna s kruhom in vsemi drugimi izdelki iz moke.

Kruha naj se torej ne odreže več, nego se ga poje; ostanke kruha je porabljati za pripravlanje krušnih juh, cmokov itd.

Gostilničarji in kavarnarji naj predložijo gostu le toliko kruha, kolikor da isti krušnih znamk. Nikdar pa naj ne dajo gostom istega brez znamk, ker zapadejo s tem določeni kazni.

Obrtne pravice in predpisi.

Oddaja kovinaste posode.

Naredba domobranskega ministrstva z udeleženi ministri in sporazumno s c. kr. vojnim ministrom z dne 23. septembra 1915 zadevajoča oddajo kovinastih predmetov.

§ 1. določa, da se bodo od lastnikov predmetov, ki obstoje ali popolno ali vsaj v pretežnem delu iz bakra, čistega nikla, medenine, brona ali tombaka iste pokupilo.

Zahtevalo se bode:

1. Kuhinjska posoda: kotliči vsake vrste, lonci, kozice, ponve, konve, kolačniki, hladilniki, skledice, tase, svečniki, in enako iz bakra četudi je pocinjeno ali z drugimi kovinami prevlečeno.

2. Enako posodo in pomizje iz niklja izvzemši lonce za juho, konve, sita, skledice za omake, zelenjadi in enako.

3. Kuhinjsko opravo iz medenine (mesinga) kakor možnarje, tolkače, kotliče za sneg, navadne svečnike, likala in enako.

4. Kotle za vodo, kotle v ognjiščih, banje iz bakra, tudi pocinjene.

5. Kotle za vkuhanje sadja iz bakra in medenine, ako se ne rabijo v tovarniških obratih.

6. Navadni škandijeti in preprosti postavki pred pečmi iz bakra, medenine, brona in tombaka (rdeče zlitine).

7. Medeninaste uteži za tehtnice od pol kilograma dalje za en komad.

8. Preprosti drogi za zastorje (cevi) in nosači, palice za preproge, držaji in enako iz medenine, ki se dajo lahko sneti, ki nimajo nobene vloge, ali pa tako, ki se da lahko odstraniti. Predmetov, ki so samo platirani (prevlečeni) z bakrom, medenino, bronom, tombakom in nikljem ni treba oddati.

§ 2. Oddati so dolžni:

1. Izdelovalci in prodajalci, ki te predmete izdelujejo ali prodajajo in vsakdo, kdor ima za druge take predmete v hrambi.

2. Vsa gospodinjstva.

3. Hišni gospodarji.

4. Imejitelji gostilen in krčem, pekarij in slaščičaren.

5. Društva, samostani, bolnice, sanatoriji, okrevališča, kopališča, učni zavodi, vzgajališča, jedilnice in drugi zavodi.

6. Vsakdo, ki pod točko 6, 7 in 8 navedene predmete poseduje ali hrani. Za predmete, ki so državna last ali last državnih zavodov, se bodo izdale posebne odredbe.

§ 3. V § 1. navedeni predmeti ostanejo do njihove oddaje v posesti lastnika; on je dolžan jih redovito hraniti. Ti predmeti se ne smejo predelati ter se jih tudi lastnik sme iznebiti le po določenih §§ 4 in 5. Predmeti, ki so del poslopja ali če so obratno sredstvo kakrga podjetja, se smejo s tem vred prodati. Ako se šest mesecev po razglasitvi te naredbe ne zahteva oddaja teh predmetov, sme njih lastnik zopet prosto z njimi razpolagati.

§ 4. Patrijotični zbiralnici kovin na Dunaju, vojno ministstvo, se taki predmeti lahko vsaki čas podare.

§ 5. Lastniki predmetov lahko do 30. novembra iste prostovoljno prodajo kovinski centrali del. dr. na Dunaju ali pa za nakup teh predmetov pooblaščenim nakupovalnici.

Po preteku tega roka se bo odredila oddaja onih predmetov, ki še niso bili oddani.

§ 7. Oddaja predmetov se bo izvršila ob določenem času, ki se bo razglasil in sicer pri zbiralnici v območju občine.

Predmeti se morajo pred oddajo stanovito označiti z imenom in bivališčem lastnika.

Za predmete, ki so potrebni v kakem gospodinjstvu, obrtu, zavodu ali pri uporabi v poslopiju mora njih lastnik sam preskrbeti pravočasno nadomestilo. Ako mu to ni bilo mogoče izjemoma in pravočasno oskrbeti, mora to okolnost naznani komisiji za prevzetje. Komisija potem določi ali se ti predmeti kot neobhodno potrebni puste lastniku ali pa se mu določi primeren rok za poznejšo oddajo. Ako je potreba kotle v pralnici nadomestiti, naj se komisiji naznani gorenja širina in globočina kotla, ker se bo posebno poskrbelo za nadomestilo takih kotlov. Oddaja takih nadomestila potrebnih kotlov se bo posebej odredila.

§ 9. Predmeti, katerih komisija ni sprejela, naj se lastniku vrnejo na mestu.

Ako so se kaki predmeti lastniku radi neobhodne potrebe pustili trajno ali samo mimogrede, se mu izroči o tem svedočilno potrdilo, v katerem je navedeno ime in bivališče lastnika ter vrsta, snov in teža dotičnega predmeta, kakor tudi odločilna doba.

To potrdilo služi kot izkaz o pravici za obdržanje predmeta, ter se mora na zahtevo pokazati preglednemu organu.

§ 10. Prevzemalna komisija določi obvezancu pristoječo mu odškodnino po določbah ministrstva.

Lastnik prejme potrdilo o izvršeni oddaji. V tem potrdilu je navedeno ime in bivališče oddajalca ter vrsta, snov, teža in cena dotičnih predmetov. Prejemalna komisija predloži politični oblasti prve inštanice obračun, ki ga pošlje intendanci vojaškega poveljstva, katero izplača odškodnino potom poštno hranilnice.

§ 13. določa, da zadene prikrivalca navedenih predmetov kazni do 5000 kron ali šest mesecev ječe.

Po § 14 je ta naredba stopila v veljavo dne 28. septembra 1915.

Odškodnine za oddane kovinaste predmete.

Razglas domobranskega ministrstva z dne 23. septembra t. l. določa sledeče odškodninske postavke:

I. Za predmete iz bakra.

1. Posoda za kuhanje brez okovov iz druge kovine kg K 5—
z okovi iz druge kovine „ „ 4—
2. Navadno pomizje „ „ 5—
3. Pralni kotli in oni za vkuhanje sadja „ „ 5—
4. Kotli za vodo pri štedilnikih s pipo „ „ 4:50
5. Navadne bakrene posode za vodo „ „ 4—
6. Kopalne banje „ „ 4—
7. Kotlički za ogrevanje in žerjavico (škandijeti) „ „ 4—
8. Podstavki za pred peči „ „ 4—
Za železne dele pod točko 3—8 navedenih predmetov se napravi primeren odbitek.

II. Predmeti iz niklja.

Lonci, kotli, kozice, pokrovice, ponve, škodelice, pladniki i. e. kg K 12—

III. Predmeti iz medenine.

1. Predmeti iz medeninaste pločevine in tombaka, kotlički za sneg, za vkuhanje sadja i. e., dalje preprosti grelci iz medenine, brona ali tombaka:
brez okova iz druge kovine kg K 3:75
z okovom iz druge kovine „ „ 3—
2. Možnarji in tolkači „ „ 2:50
3. Navadni svečniki „ „ 3:20
4. Likalniki (okrogli) „ „ 3:50
„ (ploščati) „ „ 3—
5. Uteži od 1/2 kilograma dalje „ „ 3—
6. Drugo slabejše lito blago „ „ 2—
7. Preproste palice za zagrinjala in nosače (karnise), palice za preproge, držaji „ „ 3:50
8. Pipe „ „ 4:50
9. Predmeti za vodnjake „ „ 4—
10. Verige „ „ 3:50
11. Podstavki za meblje „ „ 3—
12. Navadne kljuke in okovi za okna (brez železn. delov) „ „ 2:90

IV. Splošne določbe.

Za poškodovane in zelo obrabljene predmete se dovoli le nekoliko znižana odškodnina.

Ako se dokaže, da je treba za nadomestilo monterskih del, se doplača po 50 vinarjev za kilogram dotičnega predmeta.

Ukaz c. kr. deželne predsednika za Kranjsko

z dne 17. oktobra 1915. l., št. 27.608

o spremembi ukaza z dne 7. avgusta 1915. leta, števil. 20.375, dežel. zak. števil. 24, s katerim so bile izdane odredbe za omejitev alkoholizma (pijančevanja).

Na povelje najvišjega poveljnika južnozahodne fronte (cesarski ukaz z dne 23. maja 1915, drž. zak. št. 133) se spremeni § 3 ukaza z dne 7. avgusta 1915. l., števil. 20.375, dežel. zak. števil. 24, s katerim so bile izdane odredbe za omejitev alkoholizma (pijančevanja), in naj se taisti glasi kakor sledi:

§ 3.

Tudi izven v §§ 1 in 2 omenjenih prepovedanih časov je vsekako prepovedano oddajati (točiti ali prodajati) žgane opojne pijače pripadnikom oborožene sile, civilnim osebam, ki so poklicane v vojno službo pri armadi, uslužbencem podjetij,

ki so postavljena pod zakon o vojnih delatvah, osebam, ki se podvrgajo dolžnosti nabora ali prebiranja in vojnim vjetnikom.

Pri vojnih transportih vsake vrste kakor tudi pesamezno potujočim osebam moštva se ne smejo oddajati niti druge alkoholne pijače, kakor pivo, vino, mošt i. t. d. Izjeme morejo nastopiti le na posebno zdravniško odredbo ali z izrecnim dovoljenjem transportnega poveljnika, ako je taisti častnik ali častniku enak.

Ta ukaz stopi v moč tisti dan, ko se razglasi.

C. kr. deželni predsednik.

Baron Schwarz s. r.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko
z dne 17. oktobra 1915. l., št. 27.582

o cenah, ki se jih je držati pri trgovanju s klavno živino in s klavnimi prašiči.

Spreminja se tukajšnji razglas z dne 26. julija t. l., št. 18.918; zaukazuje deželna vlada v sporazumu s c. in kr. 5. armadnim etapnim poveljstvom z veljavnostjo za celo deželo Kranjsko, da se pri trgovanju s klavno živino in s klavnimi prašiči naslednje cene ne smejo prekoračiti, in sicer:

- a) pri volih za 1 kg žive teže . . K 2:20,
- b) pri kravah in bikih za 1 kg
žive teže » 2—,
- c) pri teletih za 1 kg žive teže . . » 2:20,
- d) pri prašičih pršutnikih za 1 kg
žive teže » 2:50,
- e) pri pitanih prašičih za 1 kg
žive teže » 2:70.

Prekoračenje teh cen se kaznuje, v kolikor ni uporabi strožja določila §§ 14 do 16 cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915. l., drž. zak. št. 228, po ministrskem ukazu z dne 30. septembra 1857. l., drž. zak. št. 198, z denarnimi kaznimi od 2 do 200 kron ali z zaporom od 6 ur do 14 dni.

Ta odredba dobi moč z dnevom razglasitve.

V Ljubljani, 17. oktobra 1915.

C. kr. deželni predsednik.

Baron Schwarz s. r.

Najvišje cene za pločevinasto in vlito blago, ki naj nadomesti vojnemu ministstvu oddane predmete.

Da se ne bi cene takemu blagu čezmerno dvignile, je trgovsko ministstvo z ukazom z dne 23. septembra t. l. določilo najvišje dopustne cene gori imenovanega blaga, ter zaukazalo, da morajo biti dotični cenovniki kupujočemu občinstvu vsekdar na razpolago v dotični prodalnici.

Prestopki tega ukaza se kaznujejo z globo do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesecev.

Zadružne objave.

Gostilničarska zadruga v Trziču na Gorenjskem se je v svoji odborovi seji dne 5. septembra t. l. posvetovala o uravnanju cen za iztočila. Sklenilo se je sledeče: Ker še marsikak gostilničar toči kljub večji draginji po starih cenah ter s tem deluje nehote na propasti gostilničarske obrti, se je sklenilo, da se toči v gostilniških prostorih, kakor tudi čez ulico po naslednjih cenah in sicer: rdeče vino po 1 K 12 v liter, belo (rumeno) po 1 K 28 vin.; pivo v steklenicah po 30 v, v vrčkah po 28 v. Ako pa okolščine zahtevajo, se te cene tudi primerno zvišajo.

Ker so se že od mnogih strani čule pritožbe, da izginejo steklenice, kozarci, vrčki i. dr., naj se v tem oziru postopa povsem enotno na ta način, da se vsak gostilničar zahteva primerni vložek za vsakršne steklenice in sicer od vsake osebe, kateri se proda iztočilo izven gostilniških prostorov; druge odpomoči ni. Kdor bo delal tako, ne bo nikdar trpel škode za izgubljene steklenice i. e.

Priporočati bi bilo, da bi se vse gostilničarske zadruge ravnale po tem običaju.

Stanovske vesti.

Omejitev oddaje piva. Avstrijskim pivovarnam se je, kakor znano od vojnega žitnega prometnega zavoda odkazala popolnoma nezadostna množina ječmena — doslej le ena petina njih potrebščine —. Vrhutega je mogoče to malo množino dobiti le počasi, kljub temu da dobavni troški dokaj presegajo maksimalno ceno. Popolno vzdrževanje pivovarniških obratov je torej izključeno. Kakor češke in dunajske pivovarne, tako bodo morale tudi pivovarne v alpskih deželah prav izdatno omejiti oddajo piva gostilničarjem in trgovcem s pivom v steklenicah, da ne bo treba prezgodaj ustaviti obrata v pivovarnah in da se zabrani popolno pomanjkanje piva. V koliko se bo omejila oddaja, še ni določeno, računa pa se na omejitev do polovice oddaje prejšnjega leta.

Oddaja piva zasebnikom. V inseratu nekega nemškega lista beremo; da so pivovarne v Magdeburgu sklenile, da zasebnikom ne bodo sedaj oddajale piva ter utemeljujejo svoj sklep tako-le: To moramo storiti, ker imamo vedno večje pomanjkanje sposobnih delavnih moči, pomanjkanje vozil in ker mnoge druge okolščine otežujejo obratovanje. Cenjene zasebne odjemalce prosimo, naj uvažujejo ter vzroke in blagovolijo svojo potreboščino kriti pri gostilničarjih in prodajalcih našega piva. — Bog ve kdaj bodo naše pivovarne kaj takega priobčile?

Kaj se smatra že vse kot navijanje cen! V nekem večjem kraju na Gorenjskem je bila gostilničarka prisiljena vsled tega, ker je pivovarni, kjer je dobavljala, pivo pošlo, naročiti si bavarsko črno pivo iz Monakovega. To pivo jo je veljalo z vsemi stroški vred 34 v pol litra steklenica, prodajala ga je po 40 vin. Našel pa se je gost, ki bi to pivo sicer rad pil a menda le tedaj, če bi gostilničarka poleg tega, da mu zastoj servira in streže še nekaj doplačala, in šel jo je ovaditi c. kr. okr. glavarstvu v Radoljici, češ, gospa N. N. navija cene pri pivu. Pri obravnavi se je natančno konstatiralo, da stane bavarsko pivo resnično 34 pin. z vsemi pripadki, a oblastveni zastopnik je bil mnenja, da gostilničarka ne sme pri tem pivu več zaslužiti kot 5 vin. pri steklenici, ker je tedaj zaslužila 1 vinar več, je kazniva, ter jo obsodi za enkrat v 50 kron globe. — Sveti Simplicijus, kam pa bo prišel gostilniški stan, če se ga bo tako ugonabljal. Mi smo sploh mnenja, da spadajo prestopki navijanja cen, če se sploh zgode ali če se sme take lapalije kot navijanje imenovati pred sodno sodnijo, ne pa pred okrajnega komisarja. Takih gostov pa, ki ne pojmi težavnega položaja, v katerem

se nahaja gostilniška obrt dandanes in skušajo z denuncijacijami posameznike še uničevati — reši nas o Gospod!

Iz kuhinje.

Karfijolna juha. Listi in stebila karfijole naj se mehko skuhamo in pretlačijo. Karfijolni cvet pa naj se posebej kuha. Pretlačen karfijolni sok naj se dene v prazen na sirovem maslu, zalije z obarbo kosti in karfijolno vodo, osoli in popra, morebiti se pridene še stepeno jajce in nazadnje pridene razrezan karfijolni cvet.

Pečeni cesarski žganci iz koruzne moke. Koruzna moka in mleko se zmešata ter pustita stati 2—4 ure. Temu se potem primeša 2 deki sladkorja, rumenjaki in nazadnje še sneg iz beljakovine ter se osoli, vsuje v vročo mast ter postavi v pečnico toliko časa, da postane lepo rjavo. Ko je pečeno, se razdrobi, potrese s sladkorjem in zmleto sladko skorjico ter postavi na mizo. Rabi se za to 60 dek koruzne moke, 20 dek masti, 4 deke sladkorja, 2 jajci in $\frac{3}{4}$ litra posnetega mleka.

Razno.

* **Še voda se je podražila.** Društvo čistih naravnih slatin avstrijskih je sklenilo, da se s 1. septembrom podraže slatine (mineralne vode) od 3 do 5 vinarjev pri različnih vrstah steklenic.

* **Ljudski in državni interesi ter navijanje cen.** (Nova razsodba najvišjega sodnega dvora). Pred kratkim je bila glede navijanja cen izrečena pri najvišjem sodnem dvoru. Ta razsodba je prekucnila nazor, da sme trgovec, ki je pod ugodnimi pogoji in po nizki ceni kupil blago, zadrževati isto toliko časa, dokler cena doseže visoke zneske. Ako bi bil obveljal ta nazor, bi ne bilo mogoče nobenemu navijalcu cen priti do živega, ter bi bil v nasprotju s cesarsko naredbo z dne 1. avgusta 1914. Vojno stanje pa je ustvarilo izredne razmere ne le za prebivalstvo, ampak tudi za trgovce, ki tržijo s predmeti, ki so za življenje neobhodno potrebni. S temi razmerami morajo trgovci tudi v interesu splošnosti računati. Četudi se jim v navadnih razmerah pusti, da izrabijo v svoj prid tržni položaj in ugodne cene na ta način, da dosežejo čeznavaden dobiček, se jim to v sedanjih po vojni nastalih izrednih razmerah ne sme dopustiti, da bi izrabljali iste ter škodovali s tem splošnosti in delali proti ljudskim in državnim interesom na ta način, da bi delali upravičene dobičke.

* **Zopetno povišanje cen vina v Bolcanu.** Vsled sklepa bolcanske gostilničarske zadruge z dnem 5. okt. cena vinu zopet zvišala tako, da stane četrtinka navadnega namiznega vina 28 vinarjev. Svoj sklep utemeljuje s tem, da se je zahtevalo za hektoliter mošta 70 do 80 vin., da, celo 1 krono!! — Kam pa naj pride tako neprestano navijanje cen?! Če tudi vino ni »neobhodno potrebno živilo«, oblastva vendar ne bodo mogla drugače, da bodo zavrla pohlepno oderuštvo od strani vinskih producentov in oderuških judov.

* **Cene vina na Ogrskem** so tudi že dosegle lepo višino, osobito odkar imamo vojno z Italijo, kljub temu, da letina ni bila tako slaba. Zaloge so se zelo izpraz-

nile, z dalmatinskimi istrijskimi in tirolskimi vini ni računati radi vojne. Te pokrajine so pokrile $\frac{1}{3}$ vse potrebščine naše države. Poleg tega je omeniti, da je Nemčija pokupila v Avstriji precejšnje množine rdečega vina za vojaške namene. Seveda producenti tudi na Ogrskem stremijo za izredno visokimi cenami, in umevno je, da so se jim pridružili še razni oderuški veletržci z vinom.

* **Obdavčenje hotelov pri nas in drugod.** Švica: Hotel z 42 sobami in 60 posteljami plača skupnih davkov 1000 frankov; enak hotel pri nas 3000 kron. Dobro idoč hotel z 18 sobami za tujce, mesarijo in ekonomijo v provincijalnem mestu Bavarske 300 mark; enak hotel pri nas 1377 kron. — Hotel v zdravilišču na Bavarskem z 42 sobami 500 mark; enak hotel pri nas 3000 kron. Hotel s 75 sobami v zdravilišču na Bavarskem 1500 mark; enak hotel pri nas 5800 kron. Za pravilnost navedenih podatkov se jamči. Komentar nepotreben.

* **Skupno nakupovanje vina.** Ker letos razne okolščine nakup vina jako otežujejo, bi morebiti kazalo, da bi gostilničarske organizacije poskrbele skupni nakup vina, kar bi bilo velike koristi osobito za one gostilničarke, katerih moške so v vojni. Najbrže bi to mnogo vplivalo na to, da ne bi cene dan za dnem rastle.

* **Dražba finih vinih iz vinogradov oskrbnitstva grofa Merana** se je letos proti običajno vršila pol leta kasneje nego lani. — Udeležba je bila zelo velika ter so se dosegli lepe cene nekaterih vin celo do 3 krone za liter. Med drugimi kupci je kupil tudi gospod Josip Schrey iz Ljubljane: Ortljčarja od 1 do 1 K 22 v, mozelčana 1 K 26 v do 1 K 48 v, laško zeleniko 1 K 51 v do 1 K 61 v, belega burgundca 2 K 02 v do 2 K 30 v, silvanca 2 K 21 v do 3 K za liter. Po dražbi se je vršil prav vesel sestanek, ki ga je posebno dvignil g. Franc Doberlet iz Ljubljane z umetniško dovršenimi produkcijami na citrah. Omeniti je še, da se je v tej veseli družbi nabralo 44 kron za vojno skrbstvo, kateri znesek se je odposlal v Maribor.

* **Načelstvo zadruge gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev v Velikih Laščah** naznaja vsem članom, ki še niso plačali 2 K zadružne doklade za tekoče leto, da se bode zaprosilo politično oblast, da od dotičnih ta znesek izterja, ker je občni zbor sklenil, da je doklado do konca avgusta 1915 vplačati.

* **Pomočniška bolniška blagajna gostilničarske zadruge v Ljubljani** je v odborovi seji dne 25. oktobra sklenila za III. avstr. vojno posojilo podpisati 2000 K iz rezervnega fonda, ter opominja tem potom vse svoje člane, da se po možnosti tudi osebno zato interesirajo in svoje prihranke na to državno posojilo nalože, ker bo dajalo najvišje obresti.

* **Umrl je g. Fr. Bizjak**, posestnik in gostilničar na Tržaški cesti v Ljubljani. Njegov veličasten pogreb v nedeljo 10. oktobra je pričal, kako priljubljen in čislán je bil vrli naš tovariš, ki je vsekdar neustrašeno kazal svoje napredno mišljenje. Gostilničarski stan je v njem izgubil zavednega člana, rodbina, kateri izrekamo naše sožalje pa skrbnega očeta. Blag mu bodi spomin!

Popravek. V izbornem članku gosp. vođe R. Dolence »Kakšne vinske letine se je nadejati letos na Dolenjskem« se je vrinila neljuba pomota, da na Dolenjskem izpod 40 vinarjev ne bo mogoče dobiti dobrega mošta. Glasiti se mora: »da izpod 80 vinarjev ne bo mogoče dobrega vina. Že tedaj, ko je izšel list je dosegla letošnja portugalska cena 70 vinarjev.

Upamo, da so naši cenjeni naročniki že itak sami opazili, da je tiskarski škrat pomagal, saj niti lani ni bilo dobiti po tako nizki ceni dobrega mošta.

Listnica uredništva.

Častiti bralci naj nam oprostite, da smo več zanimivih spisov morali odložiti, ker so nam došle uradne objave vzlele zelo veliko prostora. Med drugimi odloženimi spisi je tudi navodilo za odpis raznih davkov, ki naj bi ga izvršila davčna oblast, ker je gostilničarstvo v splošnem po vojni in nje posledicah zelo prizadeto.

Listnica upravnitva.

Začetkom t. m. smo razposlali položnice naročnikom in zadrugam, ki so na dolgu z naročnino še za leto 1914. Mnogi so se odzvali naši prošnji. Tem potom se obračamo še do ostalih s prošnjo, da se čimprej odzovejo ter plačajo zaostalo naročnino potom položnice. Upravištvo mora vse stroške za izdajo lista takoj poravnati, navezano je pa sedaj skoro izključno le na naročnino. Zamudni naročnik otežuje že itak težavno nalogo izdaje lista ter škoduje sebi in celi organizaciji.

Gostilničarji, trgovci, posestniki,

ki žele svoje hčere temeljito izobraziti

v
**knjigovodstvu, računstvu, dopisovanju,
stenografiji in strojepisju**

naj se obrnejo na naslov

Franz Gärtner,

izprašan učitelj za trgov. nad. šole na c. kr. trgov. akademiji.

Ljubljana, Bleiweisova c. 3.

Pričetek pouka 2. oktobra.

Namizna jabolka

od 5 kg naprej po 20 do 60 vinarjev kg
pošilja po povzetju

A. Oset, p. Guštanj, Koroško.

Razpošilja se tudi

jabolčnik in nova „Silva slatina“.

I. kranjska tovarna mineralnih
vod, sodavice i. t. d.

Ljubljana, Slomškova ulica 27

priporoča:

sodavico, pokalice, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v patent. steklenicah: **jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.**

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

VERMOUTH-

vino najboljši kakovosti prodaja po najnižji ceni trdka
Br. Novaković
vinska trgovina v Ljubljani.

32 25-24

Z vsemi v špecerijško in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje
8 25-24 in najsolidneje trdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Veleprazarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih voda.

Zaloga stekla, porcelana in svatiljk
Fr. Kolmann
11 v Ljubljani 24-24

dovoli gostilničarjem in kavarnarjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

A. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo 2
vrtinarija
Tržaška cesta 34
v Ljubljani. 12 24-24

Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje

dobi zastoj in poštne prosto vsak gostilničar in trgovec v poljubnem številu za razdelitev med 18 goste ter odjemalce. 24-24

Treba le dopisnice z naslovom:
Uh. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepič

Spodnja Šiška št. 256

priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gor.

Telefon št. 262. 14 25-24

Pivovarna
„Reininghaus“
Gradec — Steinfeld
priporočata
svoja najboljša piva,
kakor:
marčno carsko, vležano
in bavarsko v sodkih in
steklenicah. 27 23-24
Specijaliteta Reininghausovo dvojno sladno
plivo „St. Peter“ v originalnih steklenicah.
Glavno zastopstvo pivovarn Reininghaus in Puntigam
Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna Göss

priporoča svoje priznane priljubljene izdelke

marčna, cesarska,
vležana, eksportna
in bavarska piva

v sodkih in steklenicah.

Zastopnik: Fr. Sitar v Sp. Šiški.

33 23-24

Jakob Zalaznik

pekarija, slačičarna in
kavarna 31 25-24

Stari trg 21

se priporoča sl. občinstvu
posebno z dežele

na zajutrak.

Filijalke:

Mestni trg št. 6
Kolodvorska ulica št. 6.

Posredovalnica za službe

gostilničarske zadrage v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 16

posreduje brezplačno
za vse službo iščoč
: v gostilničarskem obrtu :

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 v,
z dežele 1 K.

**Tovariši gostilničarji! Poslu-
žujte se le ugodne prilike!**

26 23-24

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa koncem leta 1914 K 740.000.000—
Vlog 44.500.000—
Rezervnega zaklada 1.330.000—
Sprejema denarne vloge in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno**
varna in stoji pod kontrolo

C. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične
domače hranilnike.

Vinska trgovina

Ant. Müllerja

v Domžalah

priporoča

p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih, hrvaških in štajerskih vinskih gor ter zagotavlja točno in solidno postrežbo po primernih cenah.

Vino se dostavlja na dom ali pošilja po železnici. 29 24-24

Pristne kranjske klobase

razpošilja po 70 vin. komad

v poštinih zavojih najmanj 5 kilogramov po povzetju

Ivan Kos

mesar in gostilničar na Vrhniki.

**Tovariši!
Tovarišice!**

Kupujte le
pri trdkah, ki
podpirajo in
oglašajo v
„Gostilničarju“
v vašem glasilu.

Av gust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13.
Zaloga raznovrstnega namizja 2424
30 za gostilne, hotele in kavarne.

Sanatorij Elizabetinum

zdravilišče za notranje, kirurške in ženske bolezni. Bolniška oskrba sester križark. Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. — Moderno opravljena Röntgenova soba. — Udobno urejeno kopališče z vsemi 36 zdravilnimi pripomočki. 24-24
Poljanska cesta 16. Telefon št. 141.

Ustanovljena 1. 1818.

Ustanovljena 1. 1818.

PIVOVARNA MENGEŠ

Julius Stare

priporoča svoje izborno vležano marčno, dvojno marčno in bavarsko pivo v sodčkih in steklenicah.

===== Naročila sprejemajo zaloge: =====

Ljubljana, Metelkova ulica št. 19, Borovnica, Cerklje na Gorenjskem, Dragomelj, Gameljne, Izlake, Javornik, Ježica, Kamnik, Kranj, Lesce, Medvode, Mokronog, Moravče, Motnik, Rudolfovo, Škofja Loka, Šmartno pri Litiji, Št. Vid pri Zatičini, na Vrhniki ali pivovarna v Mengšu. 1 25—24

Izboljšajte promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim
češkim budjejeviškim delniškim pivom

plzenskega tipa

Zahtevajte v gostilnah ljubljanskih, v Grandhotelu Balkan Trst, hotelu Lacroma Gradež, Palace hrvatske štedionice Zagreb, Napredak Sarajevo, Beránek Banjaluka itd. to pivo.

52 24—24 Informacije daje Češka delniška pivovarna v Čeških Budejovicah, Roza Rohrmann v Ljubljani, Bogumil Poňka v Trstu.

Adria, delniška pivovarna, Trst

Vplačana glavnica
K 1,000.000

Varilnica v Senožečah.

:: Ustanovljena ::
I. 1820.

(Železniška postaja Divača.)

priporoča svoje priznано dobro **Adria marčno, dvojno marčno in granatno pivo**
v sodčkih in steklenicah po najnižjih cenah.

KLEINOSCHEG-
DERBY SEC

39 25—24

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino. Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur. Špansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino. Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.

ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Priporočamo svojim cenjenim ::
tovarišem gostilničarjem izborno
marčno, dvojnomarčno
termalno in granatno ::

PIVO

28 25—24
največje slovenske narodne tvrdke:
Delniška družba združenih
pivovaren Žalec in Laški trg
v Ljubljani.